

Beskattningsdatabasen, bouppteckning och
dödsboanmälan

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1 Författningsförslag.....	6
1.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning	6
1.2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken	8
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	9
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	11
1.5 Förslag till ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret	12
2 Bakgrund.....	16
3 Gällande rätt	17
3.1 Äktenskapsregistret	17
3.1.1 Nuvarande ordning.....	17
3.1.2 Handläggning av registreringsärenden	17
3.2 Bouppteckning och dödsboanmälan	18
3.2.1 Bakgrund.....	18
3.2.2 Handläggning av bouppteckningar m.m.	19
3.2.3 Registreringen m.m.	20
3.2.4 Sekretess.....	21
3.3 Behandling av uppgifter i verksamheten med fastighetstaxering	22
3.4 Beskattningsdatabasen	23
3.4.1 Allmänt	23
3.4.2 Historik	23
3.4.3 Beskattningsdatabasen i dag	24
4 Överväganden och förslag.....	27
4.1 Äktenskapsregistret	27
4.1.1 Ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret.....	27
4.1.2 Skatteverket får behandla känsliga personuppgifter	27
4.2 Bouppteckningar och dödsboanmälningar	28
4.2.1 Bouppteckningar m.m. och äktenskapsregistret, ett familjerättsligt register..	28
4.2.2 Känsliga personuppgifter	29
4.2.3 Sekretess.....	29
4.2.4 Utlämnande	30
4.2.5 Gallring	30
4.3 Fastighetstaxeringen.....	30
4.4 Beskattningsdatabasen.....	31
4.4.1 Utlämnande på medium för automatiserad behandling	31
4.4.2 Brottsanmälan	33
4.4.3 Rådgivande och förebyggande verksamhet	33

4.4.4	Vägledande avgöranden i beskattningsdatabasen	33
4.4.5	Riksarkivets föreskrifter om längre bevarandetider	34
5	Ikraftträdande	35
6	Konsekvenser	36
7	Författningskommentarer	37
7.1	<i>Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning</i>	<i>37</i>
7.2	<i>Förslag till lag (201X:XXX) om ändring i äktenskapsbalken</i>	<i>38</i>
7.3	<i>Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet</i>	<i>39</i>
7.4	<i>Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet</i>	<i>39</i>
7.5	<i>Förslag till ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret</i>	<i>40</i>
	Bilaga 1, uppdraget	42

Sammanfattning

Promemorian innehåller förslag till reglering av behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med bouppteckningar. Det föreslås att dessa uppgifter flyttas från lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (SdbL) till en ny lag som reglerar verksamheten med äktenskapsregistret. Denna förändring innebär att bouppteckningarna inte längre blir föremål för någon form av sekretess.

I promemorian tas även upp frågan om behandlingen av personuppgifter inom verksamheten med fastighetstaxering även fortsättningsvis ska regleras inom SdbL.

Det föreslås vidare att handling ska kunna lämnas ut till en enskild i ett ärende avseende denna även om den innehåller uppgift från beskattningsdatabasen om annan än den enskilde, samt att enstaka uppgifter om annan än den enskilde ska kunna lämnas ut från beskattningsdatabasen. Ett utlämnande ska inte få göras om utlämnandet skulle vara olämpligt ur integritetsaspekt.

Det föreslås att upprättande av brottsanmälan införs som ett särskilt angivet ändamål i regleringen av beskattningsdatabasen.

Det föreslås vidare att Skatteverket ska få föra uppgifter om vägledande avgöranden i beskattningsdatabasen. Registret över sådana avgöranden får inte innehålla uppgifter som direkt pekar ut en person.

Det föreslås att uppgifter som behövs i verksamhet för rådgivning och förebyggande verksamhet ska få behandlas i beskattningsdatabasen.

Riksarkivet får i vissa fall meddela föreskrifter om längre gallringstid för uppgifter i beskattningsverksamheten. Det föreslås att detta även ska gälla avseende handlingar.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets registerverksamhet avseende äktenskap och bouppteckningar samt med dödsboanmälningar.

Lagen gäller om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifter ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av uppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

2 § Behandling av personuppgifter, som är tillåten enligt denna lag, får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

3 § Om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen är personuppgiftslagen (1998:204) tillämplig på behandlingen av personuppgifterna. De termer som används i denna lag har samma betydelse som i 3 § personuppgiftslagen.

Ändamål

4 § Skatteverket får behandla de personuppgifter som behövs för att handlägga de ärenden som anges i 1 §.

Behandlingen får avse uppgifter i en handling, som har kommit in i ett ärende, även om handlingen innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de uppgifter som lämpligen ska behandlas.

5 § Personuppgifter som behandlas enligt 4 § får även behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Personuppgiftsansvar

6 § Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför.

Sökning

7 § Uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller annat liknande förhållande, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening liksom uppgifter som rör hälsa eller sexualliv får inte användas som sökbegrepp. Detsamma gäller uppgifter som avslöjar nationell anknytning.

8 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om begränsning av möjligheterna att söka.

Utlämnande av personuppgifter

9 § En myndighet får ha direktåtkomst till personuppgifter i registret. En part och en parts ombud eller biträde får medges direktåtkomst till personuppgifter i sitt ärende.

10 § Regeringen får besluta om direktåtkomst till personuppgifter även i andra fall än som anges i 9 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

11 § Regeringen eller den myndigheten som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av personuppgifter.

Bevarande i arkiv m.m.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om bevarande och gallring av personuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

1.2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §

För hela landet gemensamt *skall* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *skall* registreras enligt denna balk eller som *skall* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret skall föras meddelas av regeringen.

För hela landet gemensamt *ska* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *ska* registreras enligt denna balk eller som *ska* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning innehåller närmare bestämmelser om registrering enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § och 2 kap. 3 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
4 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande provning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, och

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

8. upprättande av brottsanmälan,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten,

11. rådgivande och förebyggande verksamhet, och

12. sammanställning av vägledande avgöranden, dock får inte uppgifter som direkt pekar ut den registrerade behandlas.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2013:645.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

2 kap.

3 §

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,
3. registrering för skatter och avgifter,
4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
5. bestämmande av skatter och avgifter,
6. underlag för fastighetstaxering,
7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,
8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,
10. yrkanden och grunder i ett ärende,
11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,
12. uppgifter som behövs i *12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar rådgivande och förebyggande och dödsboanmälningar enligt verksamhet, och ärvdabalken, och*
13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 13 och 21 §§ förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Uppgifter om den enskilde själv får lämnas ut till denne.

Uppgifter om köpare, säljare, köpeskilling, taxeringsuppgifter, överlåtelsedatum och identifikationsuppgifter beträffande fastighetsöverlåtelse som legat till grund för fastställande av riktvärden i värdeområde där den enskildes fastighet är belägen får lämnas ut till denne.

En handling i ett ärende avseende en enskild får lämnas ut till denne även om den innehåller personuppgift om annan än den enskilde. Enstaka personuppgifter om annan får även i övrigt lämnas ut till en enskild. Ett utlämnande får inte göras på medium för automatiserad behandling om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

21 §³

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om att uppgifter som *skall* gallras enligt 1 kap. 8 § och 2 kap. 11 och 12 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får bevaras under längre tid.

Riksarkivet får, efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om att *handlingar eller* uppgifter som *ska* gallras enligt 1 kap. 8 § och 2 kap. 11 och 12 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får bevaras under längre tid.

Riksarkivet får föreskriva att handlingar eller uppgifter som undantas från gallring skall överlämnas till en arkivmyndighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.

³ Senaste lydelse 2013:1023.

1.5 Förslag till ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

Härigenom föreskrivs ifråga om förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret⁴

dels att 7 och 11 §§ ska upphöra att gälla,

dels att författningsrubriken, 1–5, 10, samt 13 och 14 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 11, 11 a och 14 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förordningen om äktenskapsregistret

Förordning om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning

1 §⁵

Äktenskapsregistret ska föras av Skatteverket för att tillhandahålla information om vissa rättsförhållanden mellan makar.

I denna förordning finns kompletterande bestämmelser om sådan behandling av personuppgifter som omfattas av lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning.

Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling

De uttryck som används i denna förordning har samma innebörd och tillämpningsområde som i lagen.

Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av denna förordning

2 §⁶

Tingsrätterna ska till äktenskapsregistret sända uppgifter om *Tingsrätterna ska till Skatteverket sända uppgifter om*

1. domar varigenom en vigsel har förklarats ogiltig eller domstolen har

⁴ Senaste lydelse

av 7 § SFS 2011:983

av 11 § SFS 2011:983.

⁵ Senaste lydelse SFS 2011:983.

⁶ Senaste lydelse SFS 2011:983.

dömt till äktenskapsskillnad,

2. domar eller beslut varigenom domstolen har avgjort ett mål om äktenskapsskillnad utan att ha dömt till äktenskapsskillnad.

3 §⁷

Hovrätterna och Högsta domstolen ska lämna uppgifter om domar och slutliga beslut med anledning av överklagande av sådana avgöranden som den lägre rätten har varit skyldig att lämna uppgift om. De ska även lämna uppgifter om andra domar varigenom domstolen har förklarat en vigsel ogiltig eller dömt till äktenskapsskillnad.

Hovrätterna och Högsta domstolen ska *till Skatteverket* lämna uppgifter om domar och slutliga beslut med anledning av överklagande av sådana avgöranden som den lägre rätten har varit skyldig att lämna uppgift om. De ska även lämna uppgifter om andra domar varigenom domstolen har förklarat en vigsel ogiltig eller dömt till äktenskapsskillnad.

Svea hovrätt ska lämna uppgift om ett beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt

1. 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap eller

2. artikel 21.3 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

I fall som avses i andra stycket ska Högsta domstolen lämna uppgift om domstolens slutliga beslut med anledning av att hovrättens beslut har överklagats.

4 §⁸

Uppgift om dom eller beslut ska sändas in till *äktenskapsregistret* inom tre dagar från det att tiden för att överklaga avgörandet gick ut. Det ska anges om överklagande har skett.

Uppgift om dom eller beslut ska sändas till *Skatteverket* inom tre dagar från det att tiden för att överklaga avgörandet gick ut. Det ska anges om överklagande har skett.

5 §⁹

Om tingsrätten har avvisat en talan mot en sådan dom som avses i 2 § 1 och avvisningsbeslutet överklagas, skall tingsrätten utan dröjsmål underrätta *äktenskapsregistret* om detta. Detsamma gäller för en hovrätt som har avvisat ett överklagande av en dom eller ett beslut som avses i 3 §.

Om tingsrätten har avvisat en talan mot en sådan dom som avses i 2 § 1 och avvisningsbeslutet överklagas, skall tingsrätten utan dröjsmål underrätta *Skatteverket* om detta. Detsamma gäller för en hovrätt som har avvisat ett överklagande av en dom eller ett beslut som avses i 3 §.

⁷ Senaste lydelse SFS 2008:442.

⁸ Senaste lydelse SFS 2011:983.

⁹ Senaste lydelse SFS 1996:277.

10 §¹⁰

Äktenskapsregistret får innehålla *Registerverksamheten enligt 1 § får avse*

1. uppgifter om gåva mellan makar, bodelning, äktenskapsförord, makarnas namn, personnummer, tillgångar och skulder samt övriga uppgifter som förekommer i domar och beslut enligt 2 § och i Skatteverkets beslut i registreringsärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken,

2. uppgifter som enligt 2. uppgifter som enligt äktenskapsbalken eller enligt andra äktenskapsbalken eller enligt andra bestämmelser ska tas in i bestämmelser ska registreras hos äktenskapsregistret. Skatteverket,

3. uppgifter som enligt ärvdabalken eller enligt andra bestämmelser ska registreras hos Skatteverket, samt

4. andra uppgifter som är nödvändiga i denna verksamhet.

11 §

För Skatteverkets handläggning av en ansökan om registrering enligt 16 kap. 2 § äktenskapsbalken tas en avgift ut om 275 kr. Avgiften ska betalas när ansökningen ges in.

11 a §

När Skatteverket har registrerat en handling, ska handlingen förses med ett bevis om registreringen och därefter återlämnas till ingivaren.

13 §¹¹

Uppgifter i äktenskapsregistret får Skatteverket få besluta om annat lämnas ut till enskilda på medium för utlämnande av personuppgifter än automatiserad behandling om det genom direktåtkomst. bedöms lämpligt ur integritetssynpunkt.

Skatteverket fastställer avgift för utelämnande av uppgifter ur äktenskapsregistret.

14 §

Skatteverket får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställighet av lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i

¹⁰ Senaste lydelse SFS 2011:983.

¹¹ Senaste lydelse SFS 2011:983.

Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning och denna förordning samt om avgifter för utlämnande av uppgifter enligt samma lag.

I frågor om bevarande och gallring ska Skatteverket samråda med Riksarkivet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015, då förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden ska upphöra att gälla.

2 Bakgrund

En huvuduppgift för Skatteverket är att fastställa och uppbära flera olika skatter. Till stöd för detta arbete använder Skatteverket beskattningsdatabasen. I databasen behandlas bl.a. personuppgifter för ett stort antal personer.

Regeringen har gett Skatteverket i uppdrag¹² att utreda vissa frågor om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet, däribland frågor avseende beskattningsdatabasen. Utredningsuppdraget finns bifogat till denna promemoria som *bilaga 1*.

I denna promemoria behandlas den del av uppdraget som berör beskattningsdatabasen.

Utredningsuppdraget såvitt avser registerfrågor i anledning av Skatteverkets deltagande i brottsutredningar och andra åtgärder avseende brott har tidigare redovisats i en promemoria 2013-09-23, *Behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med brottsutredningar*, dnr 131 798320-12/113.

De delar av uppdraget som inte redovisats i den tidigare promemorian eller i denna promemoria kommer att redovisas i en separat promemoria.

¹² Regeringsbeslut 2012-11-15, Fi2012/4241 (delvis).

3 Gällande rätt

3.1 Äktenskapsregistret

3.1.1 Nuvarande ordning

Skatteverket övertog ansvaret för äktenskapsregistret från Statistiska centralbyrån, SCB den 1 oktober 2011 och tog samtidigt från landets tingsrätter över arbetsuppgifterna att handlägga ärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB, dvs. att registrera äktenskapsförord, gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning och bodelningshandlingar. I samband därmed aktualiserades även frågan om lagstöd för den databas som omfattar dels äktenskapsregistret, dels handläggningsstödet för hantering av registreringsärenden (fortsättningsvis benämns hela databasen äktenskapsregistret). Till följd av ändringar i regeringsformen har skyddet för den personliga integriteten stärkts och begränsningar i detta skydd kan i vissa fall endast ske genom lag.¹³ Skatteverkets möjlighet att föra en databas för handläggning av ärenden och förande av äktenskapsregistret kräver således stöd i lag.

Skatteverket fick redan genom de ändringar i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret som trädde i kraft den 1 oktober 2011 möjlighet att lämna ut handlingar elektroniskt. I dagsläget är tre kreditupplysningsföretag intresserade av att prenumerera på uppgifter, men intresset kan antas öka på sikt.

3.1.2 Handläggning av registreringsärenden

Vissa familjerättsliga handlingar måste enligt 16 kap. ÄktB registreras för att bli giltiga. Genom att registrera en handling behandlas den på ett sådant sätt att den blir giltig mellan parterna. Närmare bestämmelser om hur äktenskapsregistret ska föras finns i förordningen om äktenskapsregistret.

Av 1 § framgår att registret ska föras av Skatteverket. I övrigt innehåller förordningen i nuläget både regler rörande vilka uppgifter som ska sändas in till eller föras in i registret och vissa regler om behandling av personuppgifter.

Enligt 16 kap. 1 § ÄktB ska ett för hela landet gemensamt äktenskapsregister föras för inskrivning av de uppgifter som ska registreras enligt äktenskapsbalken eller som ska tas in i registret enligt andra bestämmelser. Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret ska föras får, enligt paragrafens andra stycke, meddelas av regeringen. Så har också skett genom förordningen om äktenskapsregistret. Av 16 kap. 2 § ÄktB följer att ansökan om registrering ska göras hos Skatteverket. Till ansökan ska fogas den handling som ska registreras. När ärendet är fullständigt ska beslut om registrering fattas. Originalhandlingen ska föras med bevis om registrering samt återlämnas till den som gett in handlingen (ingivaren). Detta följer av 2 § förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden.

¹³ Äldre föreskrifter gäller till 31 december 2015 (prop. 2009/10:80, s. 242).

Skatteverket ska enligt 16 kap. 3 § ÄktB kungöra registrering av gåva, anmälan om bodelning samt registrering av bodelningshandling i Post- och Inrikes Tidningar. Enligt 16 kap. 4 § ÄktB anses registrering ha skett den dag handlingen kom in till Skatteverket.

3.2 Bouppteckning och dödsboanmälan

3.2.1 Bakgrund

Skattemyndigheterna övertog den 1 juli 2001 ansvaret för registreringen av bouppteckningar och arvsbeskattningen från tingsrätterna.

Bouppteckningsverksamheten drevs direkt från denna tidpunkt med hjälp av automatiserad behandling. Regleringen av behandlingen av personuppgifter togs in i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, (SdbL).

Ett väsentligt skäl till att reglera verksamheten i den nämnda lagen var att det då togs ut arvsskatt och att debiteringen skedde i skattekontosystemet. Bl.a. infördes bestämmelser om betalningsfrister, förseningsavgift och anstånd med betalning av arvsskatt, återbetalning av arvsskatt samt kostnadsränta och intäktsränta på arvsskatt.

Den diskussion som fördes i samband med att Skatteverket fick ansvaret för hanteringen av arvsskatten omfattade även då frågan om lämpligt sätt att registrera bouppteckningarna. Av prop. 2000/01:117 s.37 framgår dåvarande Riksskatteverkets synpunkter över denna fråga i samband med att frågan om automatiserad behandling m.m. diskuterades:

Riksskatteverket framhåller att ett alternativ till verkets förslag är att reglera hela verksamheten med bouppteckningar i en särskild lag. Det finns dock enligt verkets uppfattning inget som talar för detta. Det förhållande att arvsskatten, när den väl är framräknad, skall hanteras i skattekontosystemet talar emot att reglera verksamheten med bouppteckningar i en särskild författning, skild från de bestämmelser som avses gälla för behandling av uppgifter i skatteförvaltningens beskattningsverksamhet i övrigt.

Regeringen gick på samma linje som verket.

Arvs- och gåvskatten slopades från den 17 december 2004. Arv efter detta datum leder inte till någon arvsskatt. Skatteverkets uppgift är därför numera att bevaka att bouppteckningarna blir upprättade, ingivna och registrerade.

De författningsändringar som gjordes när arvsskatten avskaffades bestod i en redaktionell justering av de aktuella författningarna. Någon kommentar om lämpligheten att behålla bestämmelserna om personuppgiftsbehandlingen i SdbL gjordes inte. Däremot togs i propositionen om avskaffandet av arvs- och gåvskatten upp frågan om registreringskravet skulle behållas, prop. 2004/05:25 s.25:

I lagrådsremissen angav regeringen att det var viktigt att undersöka behovet av att upprätta och registrera bouppteckningar efter det att arvsskatten har slopats och att det samtidigt borde övervägas om det även i fortsättningen skulle vara en uppgift för Skatteverket att hantera bouppteckningar. Även *Lagrådet* har tagit upp frågan om det framtida behovet av att upprätta och registrera bouppteckningar och då uttalat att

det i vart fall kan ifrågasättas om någon värdering av tillgångarna alltfjämt skall behöva ske. Av de besked som lämnats i anslutning till föredragningen av lagrådsremissen har framgått att ett arbete har inletts inom Regeringskansliet som skall resultera i ett ställningstagande i dessa frågor.

Något sådant ställningstagande inom Regeringskansliet har hittills inte gjorts angående det framtida behovet av att registrera bouppteckningar.

3.2.2 Handläggning av bouppteckningar m.m.

Enligt 20 kap. 9 § Ärvdabalken (ÄB) ska Skatteverket se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det har försummats får Skatteverket bl.a. förelägga dödsbodelägarna vid vite att upprätta och inge en bouppteckning.

Skatteverket skall registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Registrering av bouppteckning får inte ske, om det inte framgår att bouppteckningen har upprättats enligt bestämmelserna i 20 kap. ÄB. Är bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen skall avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Skatteverket har enligt ÄB en tydlig skyldighet att se till att en bouppteckning görs i enlighet med gällande bestämmelser i ÄB och att den ges in för registrering.

Bouppteckning skall förrättas senast tre månader efter dödsfallet, om inte Skatteverket efter ansökan inom samma tid med hänsyn till boets beskaffenhet eller av annan särskild orsak förlänger tiden.

Dödsboanmälan enligt 20 kap. 8 a § ÄB kan ersätta en bouppteckning under vissa förhållanden. En sådan anmälan bör göras inom 2 månader från dödsfallet.

När lagen om skatt på arv och gåva togs bort fördes i prop. 2004/05:25 s. 24, en diskussion om vilka värderingsprinciper som skulle gälla för tillgångar och skulder:

En av konsekvenserna av att lagen (1941:416) om arvskatt och gåvoskatt (AGL) upphävs blir alltså att det inte längre är beskattningsvärdet som anges i bouppteckningen. Tillgångar och skulder skall i stället antecknas uteslutande enligt 20 kap. 4 § ärvdabalken. I lagrådsremissen uttalade regeringen att detta torde innebära att man har att anteckna marknadsvärdet eller det verkliga värdet.

Mot denna senare slutsats har dock *Lagrådet* anmärkt att det i den nya situationen inte är givet att - i avsaknad av närmare bestämmelser i 20 kap. ÄB - en marknadsvärdering skall göras av en avlidens tillgångar i samband med att en bouppteckning upprättas. Regeringen vill dock vidhålla sin uppfattning. Bestämmelsen i 20 kap. 4 § ÄB är visserligen inte i sig någon värderingsregel, men får sitt innehåll sedd i ljuset av den från marknadsvärdet avvikande värdering som föreskrivs genom bestämmelserna i 20 § första stycket jämförd med 22-27 §§ AGL. När AGL då upphävs måste den naturliga slutsatsen bli den som regeringen uttalade i lagrådsremissen, nämligen att man normalt torde ha att anteckna marknadsvärdet eller det verkliga värdet. Härtill kommer också

det förhållandet att de nämnda reglerna i AGL i flera fall direkt eller indirekt utgår från marknadsvärdet eller ett motsvarande värde när beskattningsvärdet bestäms. Så skall t.ex. vissa aktieslag tas upp till 75 % av det noterade värdet och andra till 30 % av samma värde. Vidare skall som värde av fast egendom gälla taxeringsvärdet för visst år, vilket värde i sin tur enligt 5 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall bestämmas till det belopp som motsvarar 75 procent av fastighetens marknadsvärde.

Skatteverket har alltså – trots att arvsskatten upphört – fortfarande till uppgift att se till att exempelvis alla tillgångar tas upp till marknadsvärdet eller det verkliga värdet. Skatteverket förutsätts, i praktiken, fortsätta sin handläggning av bouppteckningar och dödsboanmälningar på ungefär samma sätt som skedde före arvsskattens upphörande.

3.2.3 Registreringen m.m.

Ett av ändamålen med Skatteverkets behandling av uppgifter i beskattningsverksamheten är att tillhandahålla information som behövs hos verket för verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, 1 kap. 4 § p. 8 SdbL.

Enligt 2 kap. 1 § SdbL ska det, för detta ändamål, i beskattningsverksamheten finnas en samling med uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för bl.a. de i 1 kap. 4 § SdbL angivna ändamålen (beskattningsdatabasen).

Vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen framgår av 2 kap. 3 § SdbL. Enligt p. 12 i detta lagrum får de uppgifter behandlas som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i beskattningsdatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som kommit in i ett ärende får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas, 2 kap. 10 § andra stycket SdbL.

De sökbegrepp som nämns i lagrummet i OSL avser minimikraven beträffande omfattningen av skyldigheten att registrera allmänna handlingar och avser

- datum då handlingen kom in eller upprättades,
- diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen,
- i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare, och
- i korthet vad handlingen rör.

Uppgifter enligt de två sista strecksatserna ska utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övriga delar ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten.

Bestämmelserna i SdbL och förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (SdbF) innehåller bara en bestämmelse om utlämnande av uppgifter om bouppteckningar och dödsboanmälningar och det gäller till Statistiska Centralbyrån för statistikändamål.

3.2.4 Sekretess

Sekretess gäller enligt 27 kap. 1 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

Sekretess gäller vidare i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen.

Med skatt avses skatt på inkomst och annan direkt skatt samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift, avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, skattetillägg och förseningsavgift samt expeditionsavgift och tilläggsavgift enligt lagen (2004:629) om trängselskatt. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Eftersom arvsskatten har upphävts kan verksamheten med bouppteckningar inte anses som någon form av bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt. Sekretessbestämmelsen i första stycket av 27 kap. 1 § OSL kan därför inte längre vara tillämplig.

Däremot är andra stycket, punkt 1, samma paragraf tillämpligt, dvs. själva förandet av beskattningsdatabasen samt uttag ur den i den mån det gäller uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden.

Enligt 27 kap. 7 § 2 OSL får, utan hinder av sekretess, uppgift lämnas till enskild i enlighet med vad som föreskrivs i SdbL. I 2 kap. 5 § SdbL anges vilka uppgifter som får lämnas ut från databasen till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Det gäller uppgifter om:

- namn och personnummer
- organisationsnummer, namn, firma och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244)
- registrering enligt skattebetalningslagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer
- på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person
- registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter
- slag av näringsverksamhet
- beslut om likvidation eller konkurs
- huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

Som framgår gäller sekretessbestämmelsen i SdbL med ett kvalificerat rakt skaderekvisit. Detta innebär att de uppräknade uppgifterna i utgångsläget är offentliga men att de kan bli sekretessbelagda under vissa förutsättningar. Det ska finnas en särskild anledning för att förhindra ett utlämnande. Med

undantag från angivna uppgifter, som enligt bestämmelserna i 2 kap. 5 § SdbL får lämnas ut under vissa förutsättningar, innebär lagregleringen att övriga registeruppgifter beträffande bouppteckningar och dödsboanmälningar inte får lämnas ut. De blir sekretessbelagda i och med att de tillhör innehållet i beskattningsdatabasen. Personuppgifterna i verksamheten med bouppteckningarna omfattas på detta sätt av sekretessbestämmelser genom att de fortfarande hanteras inom ramen för SdbL trots att de inte längre ligger till grund för någon beskattning.

3.3 Behandling av uppgifter i verksamheten med fastighetstaxering

De uppgifter som ska lämnas vid fastighetstaxeringen är relativt omfattande. Bl.a. av bestämmelserna i 18 kap. fastighetstaxeringslagen (1979:1152) framgår vilken mängd av detaljuppgifter som ska lämnas till ledning för bestämmande av beskattningsunderlaget. De detaljerade kraven på vad besluten ska innehålla, jfr 20 kap. samma lag, visar också på behovet av många och detaljerade grunduppgifter som kan ingå i en fastighetstaxeringsdeklaration.

Fastighetstaxeringen för en- och tvåfamiljshus skulle kunna förenklas i och med att fastighetsskatten för dessa fastigheter numera ersatts av en schablonmässigt beräknad fastighetsavgift som inte har samma anknytning till taxeringsvärdet som fastighetsskatten hade. Någon sådan förändring har inte genomförts utan fortfarande sker fastighetstaxeringen på sedvanligt sätt även för dessa fastigheter. För kommersiella fastigheter har beräkningen av taxeringsvärdet samt beskattningen i princip inte förändrats alls de senaste årtiondena.

Behandlingen av personuppgifter i samband med fastighetstaxeringen regleras i SdbL. Genom hänvisningen i SdbL till personuppgiftslagens (1998:204) definitioner innebär begreppet ”personuppgift” all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Tillsammans med bestämmelserna i 27 kap. 1 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, blir effekten att samtliga uppgifter som finns i en fastighetsdeklaration förutom, de uppgifter som ingår i beslutet om taxeringsvärde, är sekretessbelagda om uppgifterna kan knytas till ägaren av fastigheten. Situationen är för övrigt helt likartad den som gäller vid inkomstdeklarationen. De uppgifter som ingår i fastighetsdeklarationen omfattas alltså av sekretess och den enskilde är därmed skyddad mot att dessa uppgifter utlämnas till andra.

3.4 Beskattningsdatabasen

3.4.1 Allmänt

I beskattningsverksamheten använder Skatteverket en databas, beskattningsdatabasen. I beskattningsdatabasen behandlas bl.a. ett stort antal personuppgifter. Bestämmelser avseende beskattningsdatabasen finns i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter Skatteverkets beskattningsverksamhet.

3.4.2 Historik

Den beskattningsverksamhet som Skatteverket bedriver är till stora delar datoriserad. Skatteverket arbetar systematiskt och metodiskt med att använda modern teknik för att skapa ett system som är enkelt att använda för de enskilda och för myndigheten, som ger en snabb och korrekt hantering av beskattningsförfarandet och som befrämjar rättssäkerhet och att enskildas integritet skyddas mot otillbörliga intrång.

Datorer har använts i beskattningsverksamheten sedan slutet av 1960-talet. Uppgifter fördes på de s.k. skattebanden med stöd av 3 § kungörelsen (1967:497) om vissa register hos folkbokföringsmyndighet över fastigheter och skattskyldiga m.fl. Länsstyrelsen skulle på magnetband föra register över de skattskyldiga i länet. I registret skulle även ingå personer som inte var skattskyldiga men som var inskrivna i allmän försäkringskassa. För varje person skulle anges vissa person- och identifikationsuppgifter, samt uppgift om preliminär och slutlig skatt. Uppgift skulle också finnas om pensionsförhållanden. Därutöver kunde dåvarande Riksskatteverket bestämma att ytterligare uppgifter skulle ingå i registret.

Registret bestod av flera olika magnetband som innehöll olika typer av uppgifter. Genom att samköra olika band med primäruppgifter kunde särskilda band skapas för olika bestämda ändamål, såsom preliminärskatteförfarandet, taxering och debitering.

Särskilda bestämmelser för användning av ADB inom mervärdesskatteområdet fanns i 21 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt. Det fanns dessutom ett stort antal andra register inom beskattningsverksamheten för olika ändamål.

Dåvarande Riksskatteverket och statskontoret bedrev sedan år 1973 ett utredningsarbete för att reformera beskattningsverksamheten i form av ett gemensamt projekt. Ett viktigt inslag i reformerna var att skatteadministrationen skulle effektiviseras genom ett förbättrat ADB-stöd. På grundval av förslag från projektet beslutade¹⁴ riksdagen 1975 vissa grundlinjer för ett nytt ADB-system inom områdena folkbokföring och beskattning.

Vid ingången av år 1979 togs vissa delar av ett nytt ADB-system i bruk i enlighet med de huvudlinjer som fastställts av riksdagen. Alltjämt återstod dock att besluta om viktiga delar av regleringen. Förslag till en sådan reglering

¹⁴ Prop. 1975: 57, SkU 1975:32, rskr 1975:230.

presenterades i prop. 1979/80:146. Förslaget ledde fram till att en ny skatteregisterlag antogs.

Den 1 juli 1980 trädde skatteregisterlagen (1980:343) i kraft. Genom skatteregisterlagen reglerades flertalet av de register som användes i beskattningsverksamheten. Vissa register omfattades dock inte av lagen utan fördes med stöd av särskild reglering eller medgivanden från Datainspektionen.

Skatteregisterlagen medgav att det inom skatteförvaltningen fick föras ett centralt skatteregister för hela riket och ett regionalt skatteregister för varje region. Registren fick föras endast för vissa i lagen preciserade ändamål. Av hänsyn till de enskildas personliga integritet fanns en noggrann reglering av vilket innehåll skatteregistren fick ha.

Ett system med elektronisk ärendehantering infördes 1995¹⁵. De regionala registren fick inom ramen för detta system innehålla handlingar som kommit in eller upprättats i ett ärende som hänför sig till regionen (elektroniska akter). Registren fick dessutom innehålla de uppgifter som behövs för att söka fram ett ärende. Genom det nya systemet skapades en möjlighet att ersätta den pappersbaserade ärendehantering med elektroniska dokument och akter. Systemet skapade nya möjligheter för en effektiv handläggning. Det innebar även att registret kom att innehålla fler och potentiellt känsligare personuppgifter och att behovet av att kunna hantera uppgifterna på ett säkert sätt blev starkare.

Den 1 oktober 2001 ersattes skatteregisterlagen av den nuvarande regleringen, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Förslagen i propositionen grundade sig bl.a. på betänkandet Skatt Tull Exekution Normer för behandling av personuppgifter (SOU 1999:105) som överlämnades i september 1999. Utredningens uppdrag var att göra en översyn av de författningar som reglerar register inom skatteförvaltningen och exekutionsväsendet samt tullregisterlagen (1990:137) och att gå igenom de register som inte var författningsreglerade.

Syftet med den nya regleringen var att förenkla, modernisera och effektivisera regelsystemet. En utgångspunkt var att ramarna för behandlingen av uppgifter inom de aktuella verksamheterna skulle vara reglerade i lag. Detta ansågs vara väsentligt för att kunna upprätthålla ett tillräckligt gott skydd för enskildas personliga integritet. I lag skulle anges ändamålen med behandlingen samt de begränsningar som skulle gälla för användningen av uppgifter.

En annan grundprincip för de lämnade förslagen var att lagstiftningen skulle styra användandet av ny teknik i allmän verksamhet, samtidigt som den rättsliga regleringen inte skulle förhindra eller onödigtvis försvåra en effektivisering av olika verksamheter.

3.4.3 Beskattningsdatabasen i dag

Lagen och förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och vid hantering av vissa borgenärsuppgifter som åligger Skatteverket, om behandlingen är

¹⁵ Prop. 1994/95:93 s. 21 ff.

automatiserad. Även manuell behandling omfattas dock av lagen om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är sökbara eller som kan sammanställas på visst sätt. Vad som gäller för personuppgifter gäller till stora delar även för uppgifter om juridiska personer och avlidna.

1 kap. lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet behandlar allmänna bestämmelser, 2 kap. bestämmelser om beskattningsdatabasen och 3 kap. enskildas rättigheter.

Personuppgifter får förenklat uttryckt behandlas om behandlingen behövs för

- att ta ut skatter och avgifter,
- bestämma pensionsgrundande inkomst,
- fastighetstaxering,
- kontrollverksamhet,
- tillsyn och viss prövning,
- handläggning bl.a. av vissa borgenärsuppgifter,
- fullgöra internationella åtaganden,
- handlägga bouppteckningar och dödsboanmälningar, samt
- hanteringen av verksamheten.

Uppgifter får också i vissa fall behandlas om de behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet eller i författningsreglerad verksamhet hos annan än Skatteverket.

Bestämmelserna om för vilka ändamål uppgifter får behandlas är allmänna och gäller således oavsett om behandlingen sker i eller utanför beskattningsdatabasen.

Beskattningsdatabasen innehåller flera ärendehandläggningssystem med mer eller mindre fantasifulla namn, såsom t.ex. Moms Ag, TINA, Kuling och Boris. Personuppgifter kan även behandlas automatiserat utanför beskattningsdatabasen i ett ärende inom beskattningsverksamheten. Bestämmelserna i 1 kap. lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet är tillämpliga även på en sådan behandling. Det kan vidare finnas skäl att i andra fall göra elektroniska sammanställningar utanför beskattningsdatabasen. Detta kan t.ex. gälla i urvals- och kontrollprojekt. Det rör sig i sådana fall om tillfälliga samlingar som ska gallras efter viss tid. Generellt sett ska sammanställningar av personuppgifter inom beskattningsverksamheten göras i beskattningsdatabasen, och i synnerhet om det gäller en samling med en längre varaktighet.

Beskattningsdatabasen får innehålla en samling uppgifter som med hjälp av automatisk behandling får användas för ovan angivna ändamål. Beskattningsdatabasen består av två delar, en informationsdel och en handlingsdel (elektroniska akter). Vilka uppgifter som får ingå i informationsdelen är tydligt reglerade. I handlingsdelen ingår uppgifter i ingivna handlingar. Vilka uppgifter som kan finnas i en ingiven handling är inte förutsebart och inte heller möjligt att styra genom reglering.

Uppgifterna i beskattningsdatabasen är till stor del uppgifter som lämnats av enskilda enligt bestämmelser till stöd för taxering och beskattning. Uppgifterna är i huvudsak föremål för sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), OSL. I 27 kap. 1 § OSL föreskrivs att sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt – eller som avser fastighetstaxering – för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

Sekretess gäller vidare i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Av 27 kap. 6 § OSL bestämmelsen framgår dock att sekretessen, med vissa undantag, inte gäller beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs.

Sekretessen gäller inte bara mot enskilda utan även gentemot andra myndigheter samt mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Sekretessen kan brytas under vissa förutsättningar. Enligt 10 kap. 2 § OSL utgör sekretess inte hinder mot att en uppgift lämnas ut, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet. Av 10 kap. 28 § OSL följer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

4 Överväganden och förslag

4.1 Äktenskapsregistret

4.1.1 Ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret

Promemorians förslag: En ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet införs.

Skälen för förslaget: Enligt 16 kap. 1 § ÄktB ska uppgifter om de handlingar som registrerats enligt samma kapitel föras in i äktenskapsregistret.

Med hänsyn till omfattningen och arten av Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret samt den myndighetsutövning som ingår i uppgiften, bör personuppgiftsbehandlingen inom äktenskapsregistret regleras i lag.

För att Skatteverket ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt måste myndigheten ha lagliga förutsättningar att behandla den information som behövs för att verket ska kunna administrera handläggningen av ärenden enligt 16 kap. ÄktB. Skatteverkets arbete underlättas om det är tydligt reglerat vilka personuppgifter som behandlas och för vilka ändamål personuppgifterna får behandlas. Genom att ange tydliga ändamål kan den enskilde få en bättre uppfattning om i vilka sammanhang insamlade personuppgifter kan komma att användas.

Det föreslås att en ny lag för behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet införs, i vilken de grundläggande principerna för personuppgiftsbehandling regleras. Precis som för Skatteverkets övriga verksamheter är det rimligt att verkets behandling av personuppgifter regleras i en lagstiftning skild från de materiella regler som styr verksamheten.

Förslaget medför även följdändringar i den nuvarande förordningen om äktenskapsregistret.

4.1.2 Skatteverket får behandla känsliga personuppgifter

Promemorians förslag: Uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende om registrering, vilken innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) PuL, får behandlas. Känsliga uppgifter i en handling som har upprättats i ett ärende, får behandlas om dessa uppgifter är nödvändiga för ärendets handläggning.

Skälen för förslaget: Vissa av de handlingar som Skatteverket registrerar enligt 16 kap. ÄktB innehåller känsliga uppgifter rörande t.ex. etnicitet och hälsa. Uppgift om den registrerade handlingen (kopia) ska alltid föras in i äktenskapsregistret, varför Skatteverket måste tillåtas behandla även känsliga uppgifter. Även om det sannolikt är mycket ovanligt kan situationer uppstå när Skatteverket behandlar känsliga uppgifter genom att i t.ex. ett beslut om registrering beröra sådana känsliga personuppgifter som finns i den handling Skatteverket upprättad handling innehåller hänvisningar till känsliga uppgifter – bör därför vara tillåten.

4.2 Bouppteckningar och dödsboanmälningar

4.2.1 Bouppteckningar m.m. och äktenskapsregistret, ett familjerättsligt register

Promemorians förslag: Lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med äktenskapsregistret bör utvidgas så att den även omfattar verksamheten med registrering av bouppteckningar och dödsboanmälningar.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna om registrering av bouppteckning och dödsboanmälan finns idag i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. En bouppteckning eller en dödsboanmälan ligger emellertid inte längre till grund för beskattning. Uppgifterna i en bouppteckning eller en dödsboanmälan blir sekretessbelagda genom att de ligger i beskattningsdatabasen. Dessa uppgifter bör emellertid vara offentliga. Ett lämpligare hemvist för bestämmelserna om behandling av personuppgifter i verksamheten med bouppteckning och dödsboanmälan är i det register där vissa familjerättsliga förhållanden registreras, d.v.s. äktenskapsregistret.

Sakområdena är materiellt relativt nära varandra och uppgifternas karaktär, att i första hand vara offentliga, är likartade. Det är en väsentlig fördel jämfört med vad som nu gäller för uppgifterna i bouppteckningarna. Genom att på detta sätt regleras av annan lagstiftning än SdbL kommer bouppteckningarna att finnas i en annan och ur sekretessynpunkt helt öppen miljö. Det skulle stämma bättre med bouppteckningens uppgift att förmedla information till tredje man om den avlidnes arvingar och tillgångar m.m.

Vidare är det en fördel i personalhänseende om bestämmelserna är samlade i samma eller liknande lag och rör sakområden som ligger nära varandra. Det bästa alternativet, är enligt verkets mening, att hålla bestämmelserna om behandling av personuppgifter i äktenskapsregisterverksamheten samlad tillsammans med motsvarande reglering av verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar. En särskild lag för behandling av personuppgifter i skatteverkets verksamhet med registrering m.m. av bouppteckningar och dödsboanmälningar framstår vid en jämförelse som ett mindre bra alternativ.

Skatteverket förordar därför en lösning där bestämmelserna om registrering av äktenskap sammanförs med bestämmelserna om registrering av bouppteckningar och dödsboanmälningar.

I promemorian lämnas ett förslag till en ny lag som grundas på det förslag som Skatteverket lämnade i maj 2012 om en ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med registrering av äktenskap. Denna nya lag bör ersätta den nuvarande förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret och bör även innehålla bestämmelser som gäller behandling av personuppgifter vad gäller bouppteckningar och dödsboanmälningar.

Uppgifterna i verksamheten med bouppteckningar m.m. bör behandlas med samma skyddsnivå som för uppgifterna i den föreslagna regleringen av verksamheten med äktenskapsregistret. Lagförslaget bör innehålla vilka

uppgifter som får behandlas, ändamål, ansvarsfrågor och frågor om behandling av känsliga personuppgifter. Lagen ska ge goda möjligheter att använda tekniken på ett ändamålsenligt och även effektivt sätt som gör det möjligt att samla in och behandla den information som behövs för att verket ska kunna sköta bouppteckningsverksamheten. Författningsregleringen bör vara helt fristående från den IT-teknik som används för att behandla personuppgifterna.

Skatteverkets behov av personuppgifter ska vara styrande. Lagen ska inte innehålla någon uppräkningslista av vilka personuppgifter som får behandlas. Å andra sidan ska det finnas begränsningar vad gäller vissa känsliga personuppgifter.

4.2.2 Känsliga personuppgifter

Promemorians förslag: Uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende om registrering, vilken innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) PuL, får behandlas. Känsliga uppgifter i en handling som har upprättats i ett ärende, får behandlas om dessa uppgifter är nödvändiga för ärendets handläggning.

Skälen till förslaget: På samma sätt som föreslagits för det nya äktenskapsregistret ska bl.a. 13 § personuppgiftslagen (1998:204) även gälla verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar. Utgångspunkten är därför att det är förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar

- a. ras eller etniskt ursprung
- b. politiska åsikter
- c. religiös eller filosofisk övertygelse, eller
- d. medlemskap i fackförening.

Det är också förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv.

Trots detta förbud kan det förekomma att Skatteverket får motta handlingar som även ska registreras och som innehåller en eller flera känsliga uppgifter. Skatteverket måste därför tillåtas att behandla dessa uppgifter för att kunna fullgöra sitt uppdrag.

4.2.3 Sekretess

Promemorians övervägande: Det behövs inga speciella sekretessbestämmelser avseende bouppteckningar och dödsboanmälningar.

Uppgifter i bouppteckningar och dödsboanmälningar har i normalfallet inte ansetts vara i behov av något sekretesskydd av starkt slag. Uppgifterna har vanligen ansetts som offentliga och möjliga att lämna ut. I och med att uppgifterna enligt detta förslag inte längre skulle omfattas av SdbL samt att det inte är frågan om uttag av skatt eller underlag för uttag av skatt blir sekretessfrågan helt oreglerad. Uppgifter i bouppteckningar och dödsboanmälningar ska vara helt tillgängliga för alla. Det saknas anledning att föreslå någon inskränkning i detta förhållande. Uppgifter om äktenskap samt

uppgifter i bouppteckningar och dödsboanmälningar blir med detta synsätt helt offentliga.

4.2.4 Utlämnande

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om utlämnande.

Regeringen eller efter regeringens bemyndigande, Skatteverket, bör ha en möjlighet att lämna ut uppgifter. Bouppteckningarna m.m. innehåller ett mycket stort antal uppgifter och det är av vikt att sättet för utlämnande kan ske under lämpliga former.

Syftet med föreskrifterna är att skapa en förutsägbar och säker hantering av utlämnande av uppgifter i elektronisk form. En avgörande faktor för att på ett tillfredställande sätt kunna hantera elektroniska lösningar i samarbetet mellan myndigheter och enskilda är att möjligheten att utfärda verkställighetsföreskrifter delegerats till den myndighet som tillhandahåller aktuell tjänst. Detta gäller i vart fall för IT-frågor och webbaserade tjänster.

Den höga utvecklingstakten inom området är möjlig att möta om närmare regler för tjänstens tillhandahållande kan utarbetas i form av verkställighetsföreskrifter.

4.2.5 Gallring

Promemorians övervägande: Det finns inte behov av särskilda gallringsbestämmelser.

Skälen för övervägandet: Enligt 12 § förordningen om äktenskapsregistret får Riksarkivet efter samråd med Skatteverket, meddela föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar som ska gallras. Av Riksarkivets föreskrifter om gallring hos Skatteverket (RA-MS 2011:63) framgår vilka handlingar rörande äktenskapsregistret som Skatteverket får gallra. Merparten av de uppgifter och handlingar som förs in i databasen behandlas som ett led i förandet av äktenskapsregistret och får därmed inte gallras. Skatteverket gör därför den bedömningen att det för närvarande saknas behov av särskilda gallringsbestämmelser i den nu föreslagna lagen. Inte heller för bouppteckningar och dödsboanmälningar finns anledning att nu föreslå några gallringsbestämmelser.

4.3 Fastighetstaxeringen

Promemorians övervägande: Behandlingen av personuppgifterna vid fastighetstaxeringen bör även i fortsättningen regleras på nuvarande sätt.

Skälet för övervägandet: Personuppgifter får behandlas i Skatteverkets verksamhet med fastighetstaxering, 1 kap. 4 § SdbL. I samma paragraf anges

även att personuppgifter får behandlas för fastställande av underlag för samt bestämmande av redovisning m.m. av skatter och avgifter.

Det sistnämnda uttrycket, fastställande av underlag för skatt, passar väl in på taxering av de fastigheter som inte utgör bostäder. Vid tiden före införandet av fastighetsavgiften, passade uttrycket in på i stort hela verksamheten med fastighetstaxering. Bakgrunden till att det infördes ett särskilt stadgande om verksamheten med fastighetstaxering var, enligt prop. 2000/01:33, sid. 123, att vissa fastigheter fick/får ett taxeringsvärde trots att skattskyldighet för fastighetsskatt inte förelåg/föreligger. För den helt överväldigande delen av fastighetstaxeringen skulle, i vart fall tidigare, den generella beskrivningen, fastställande av underlag för beskattning, ha räckt.

Regeringens uppdrag till Skatteverket omfattar bl.a. att överväga om behandlingen av personuppgifter inom verksamheten med fastighetstaxeringen ska regleras på annat sätt än via SdbL.

Även om fastighetstaxeringen numera är en verksamhet som delvis inte innebär något fastställande av beskattningsunderlag för en del av fastighetsbeståndet så är det ändå ett betydande fastighetsbestånd som fortfarande beläggs med fastighetsskatt med utgångspunkt i det beslutade taxeringsvärdet.

Inom Skatteverket har inga krav eller önskemål framkommit som tydligt motiverar någon förändring av nuvarande lösning. Något annat skäl att särreglera behandlingen av personuppgifter i den verksamheten har heller inte kommit fram.

Skatteverkets anser därför att den nuvarande lösningen med regleringen av behandlingen av personuppgifterna i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet bör kvarstå, i vart fall tills vidare.

4.4 Beskattningsdatabasen

4.4.1 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

Promemorians förslag: Det föreslås vissa utvidgningar av möjligheten att lämna ut uppgifter om annan till en enskild på medium för automatiserad behandling.

Utvidgningen avser utlämnande av handling i ett ärende avseende den enskilde, och en möjlighet till utlämnande av enstaka uppgifter om annan person än den enskilde.

Ett utlämnande får inte göras om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

Skälen för förslagen: Skatteverket kommunicerar idag ett stort antal handlingar på papper till enskilda. Om en handling innehåller personuppgifter om en annan person än mottagaren av handlingen kan det i dag stå i strid med gällande bestämmelser att skicka en sådan handling i elektronisk form. Utskick på papper kan därför vara det enda tillåtna sättet att kommunicera en sådan handling. Det nu lämnande förslaget gör det möjligt med ett utlämnande på medium för automatiserad behandling av en handling till en enskild i ett ärende, även om handlingen innehåller uppgifter om en annan person. Syftet är

att möjliggöra en modern, effektiv och säker kommunikation av handlingar i ett ärende.

En förutsättning för den här formen av utlämnande är att den sker på ett säkert sätt. Skatteverket arbetar med en informationsväg för utlämnande av handlingar till enskilda i elektronisk form. Denna kallas för Mina Meddelanden och är avsedd att kunna användas vid kommunikation mellan Skatteverket och enskilda, likväl som mellan andra myndigheter och enskilda. Detta är ett sätt att lämna ut handlingar som skulle omfattas av den nu föreslagna regleringen.

Den föreslagna regleringen innehåller en begränsning genom att det ska vara fråga om ett utlämnande i *ett ärende* avseende den enskilde. Det är alltså inte en generell regel om utlämnande av uppgifter om andra personer. Regelen tar sikte på handlingar som förekommer i ett ärende och som annars skulle ha lämnats ut på papper. Sådant utlämnande sker ofta genom att handlingen skickas ut som post.

Den enskilde får alltså inte tillgång till mer uppgifter än denne ändå hade fått tillgång till. Genom att utlämnande ska ske genom säkra tekniska lösningar blir risken för att uppgifterna skulle komma fel, eller på annat sätt komma obehöriga till del, inte större utan snarare mindre genom en elektronisk kommunikation. Det är av stor betydelse att de tekniska systemen byggs på ett sätt som beaktar behovet av säkerhet. Vanlig e-post, som inte är krypterad, är t.ex. ofta inte ett tillräckligt säkert alternativ.

Det kan vidare finnas ett behov av att lämna ut enstaka harmlösa uppgifter om en annan person till en enskild på medium för automatiserad behandling. Detta är en vanligt förekommande bestämmelse i registerlagstiftningar. Det föreslås att en sådan möjlighet införs som ett komplement till ovan angivna bestämmelser om utlämnande till enskild på medium för automatiserad behandling.

Det är i första hand ett systematiskt eller återkommande elektroniskt utlämnande av en sammantaget större mängd personuppgifter som kräver begränsningar av integritetsskyddsskäl. I ett utlämnande av enstaka uppgifter får anses ingå att det är ett inte automatiserat utlämnande där i utlämnandet ingår en bedömning i varje enskilt fall av en handläggare.

Att uppgifterna är harmlösa får prövas mot den föreslagna allmänna begränsningen att utlämnandet i denna form inte får göras om ett utlämnande skulle vara olämpligt ur integritetssynpunkt.

En allmän begränsning för utlämnande i elektronisk form är att utlämnandet kan göras på ett säkert sätt, dvs. att uppgifterna i oförvanskat skick kommer rätt mottagare tillhanda utan att även någon annan person kan ta del av uppgiften. Nivån på kravet på säkerhet är beroende av de överförda uppgifternas känslighet. Nivån för harmlösa enstaka uppgifter kan vara lägre än för kommunikation av handlingar i ett eget ärende. Det vilar på Skatteverket att bygga upp lämpligt avvägda säkerhetssystem och rutiner.

Genomgående för de i detta avsnitt lämnade förslagen är att en avvägning måste göras mot lämpligheten ur integritetssynpunkt i ett utlämnande i den aktuella formen. Om ett utlämnande på medium för automatiserad behandling är olämpligt ur integritetssynpunkt ska ett utlämnande inte göras i den formen. Handlingen kan i så fall i stället lämnas ut på papper, efter en sekretessprövning.

4.4.2 Brottsoanmälan

Promemorians förslag: Upprättande av brottsoanmälan anges som ett ändamål för vilket personuppgifter får behandlas i ett automatiserat system.

Skälen för förslaget: Skatteverket har en skyldighet enligt 17 § skattebrottslagen (1971:69) att anmäla misstankte bl.a. om bokföringsbrott eller skattebrott. Anmälan ska göras så snart det finns anledning att anta att brott begåtts. Skyldigheten att göra en brottsoanmälan infaller vid en mycket låg grad av misstanke om brott.

Skatteverket deltar i det s.k. RIF-samarbetet (rättsväsendets informationsförsörjning) och lämnar enligt tankegångarna i detta samarbete brottsoanmälningar i elektronisk form. För att detta ska vara effektivt krävs att beredningen av anmälan sker i en automatiserad form. Att upprätta och lämna en brottsoanmälan får ses som en del av beskattningsverksamheten. Det är dock en så pass särpräglad del i verksamheten att den bör anges som en särskild punkt i 1 kap. 4 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsändamål.

4.4.3 Rådgivande och förebyggande verksamhet

Promemorians förslag: Uppgifter som behövs i Skatteverkets rådgivande och förebyggande verksamhet inom skatteområdet ska få föras och behandlas i beskattningsdatabasen.

Skälen för förslaget: Rådgivande och förebyggande verksamhet är en viktig del i Skatteverkets arbete med att se till att rätt skatt bestäms och betalas in. Åtgärder för att se till att det blir rätt från början är ett effektivt och ändamålsenligt sätt att arbeta på. Det gagnar både individen och samhället.

Skatteverkets arbete med rådgivande och förebyggande verksamhet utvecklas hela tiden och blir ett allt viktigare verktyg för att på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt arbeta för en korrekt beskattning. Med utvecklingen följer ett ökat behov av ett långsiktigt tekniskt stöd för verksamheten. Detta stöd bör ingå i beskattningsdatabasen.

4.4.4 Vägledande avgöranden i beskattningsdatabasen

Promemorians förslag: En möjlighet införs att föra ett register som innehåller vägledande avgöranden på området. Registret ska inte få innehålla uppgifter som direkt pekar ut en enskild person. Däremot ska det få innehålla indirekta personuppgifter såsom mål- eller ärendenummer som gör det möjligt att återfinna ett ärende eller mål.

Skälen för förslaget: Det finns ett behov av att snabbt kunna hitta vägledande avgöranden inom området för att kunna upprätthålla en enhetlig och rättssäker tillämpning. Det bör därför vara möjligt att föra ett sådant register som också är lättillgängligt för de tjänstemän som är verksamma inom området. Registret syftar till att göra bedömningar av rättsfrågor lätt tillgängliga. Det finns inte

skäl att det ska vara möjligt att söka på enskilda personer i registret. Ur integritetssynpunkt är detta inte heller lämpligt. Registret bör därför inte innehålla uppgifter som direkt pekar ut någon enskild. Däremot bör det vara möjligt att i registret ha uppgifter som gör det möjligt återfinna det bakomliggande målet eller ärendet. Indirekta personuppgifter som mål- eller ärendenummer bör därför få föras i registret.

Förslaget är baserat på 114 kap. 7 § första stycket 1 och andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110). Bestämmelsen är överförd från 7 § lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringsadministrationen (PISA). I proposition 2002/03:135 s. 61 motiverades förslaget på följande sätt.

”Med återsökning av vägledande avgöranden åsyftas exempelvis sökning i samlingar av domar och beslut som upprättats för ledning angående praxis. Inte bara domstolsavgöranden avses med begreppet vägledande avgöranden. Ett exempel på andra typer av sammanställningar av avgöranden som omfattas av begreppet är samlingar av beslut av JO. I sådana samlingar som avses i den aktuella bestämmelsen bör berörda personer inte vara direkt identifierbara genom namn eller personnummer. Detta utesluter inte att innehållet kan anses innefatta personuppgifter, bl.a. eftersom exempelvis angivande av ärendenummer innebär en möjlighet att ta reda på den registrerade namn i akten. Återsökning av vägledande avgöranden sker i regel i sådan anslutning till handläggningen av ett ärende, att behandlingen i själva verket kan ses som en del av handläggningen. Vid sidan härav uppkommer det emellertid ofta behov av sådan informationsinhämtning i utbildningssyfte, i anslutning till praxisdiskussioner m.m. utan att behandlingen i fråga kan anses hänförlig till handläggning. Det framstår därför som motiverat att ange återsökning av vägledande ändamål som ett särskilt ändamål. De samlingar av domar och beslut som upprättats för ledning angående praxis bör emellertid inte få innehålla uppgifter som direkt pekar ut de registrerade, dvs. uppgifter om namn eller personnummer.”

4.4.5 Riksarkivets föreskrifter om längre bevarandetider

Promemorians förslag: Det föreslås att möjligheten för Riksarkivet att föreskriva att uppgifter som ska gallras enligt vissa bestämmelser får bevaras under längre tid, även ska omfatta handlingar.

Skälen för förslaget: I beskattningsdatabasen och i den del av Skatteverkets verksamhet i övrigt som omfattas av lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet behandlas inte bara rena uppgifter utan även s.k. elektroniska handlingar. Det finns samma behov av att kunna få en längre bevarandetid när det gäller elektroniska handlingar som för rena uppgifter.

5 Ikraftträdande

Förslagen i denna promemoria kan lämpligen få träda i kraft den 1 januari 2015.

6 Konsekvenser

Konsekvenserna av de föreslagna förändringarna kan bedömas som tämligen begränsade vad gäller kostnader. Ändringarna i IT-systemen samt eventuella verksamhetsförändringar är relativt begränsade och får anses ingå i Skattemyndighetens ordinarie anslag. Ändringarna är av det slag att de främjar en mera effektiv verksamhet.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning

1 §

Lagen innehåller gemensamma bestämmelser för registrering av vissa uppgifter som har samband med äktenskap samt vad gäller bouppteckningar och dödsboanmälningar. Lagen förutsätter att registreringsverksamheten drivs med användning av modern IT-teknik. Å andra sidan ska lagen inte ta stöd i något visst slag av IT-teknik utan vara neutral i det fallet.

Frågan om en ny lag behandlas i avsnitt 4.1. Att frågor om bouppteckning och dödsboanmälan ska föras in i den nya lagen behandlas i avsnitt 4.2.

2 §

Registreringen förutsätter inget samtycke utan är obligatorisk.

3 §

Lagen ansluter till personuppgiftslagen och hänvisar till denna i grundläggande frågor samt till den termologi som används i personuppgiftslagen.

4 §

Det är Skatteverkets behov av personuppgifter som ska styra vilka uppgifter som ska kunna behandlas. Det innebär också ett krav på att verket fortlöpande ska pröva så att man inte behandlar flera slags personuppgifter än som är nödvändigt för verksamheten.

Känsliga personuppgifter som har kommit in i ett ärende får behandlas. En upprättad handling som upprättats i ett ärende får också innehålla sådana känsliga uppgifter om det är nödvändigt för handläggningen av ärendet. Känsliga personuppgifter enligt 13 § PuL behandlas i avsnitt 4.1.2.

5 §

I de fall det finns en författningsenlig skyldighet för Skatteverket att lämna uppgifter får verket behandla uppgifter enligt bestämmelserna i 4 § för sådant uppgiftslämnande.

6 §

Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter. Bestämmelsen har flyttats till lagen från 1 § i förordningen.

7 §

Sökning med känsliga uppgifter som sökbegrepp får inte ske. Sådan uppgifter kan vara uppgift etniskt ursprung, nationell anknytning, politiska åsikter, filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt hälsa eller sexualliv.

8 §

Regeringen kan begränsa sökmöjligheterna utöver vad som följer av 7 § om det behövs.

9 §

En myndighet kan få direktåtkomst till de personuppgifter som behandlas.

En part och partens ombud i ett ärende kan också få direktåtkomst, men endast till personuppgifterna i sitt ärende.

10 §

Regeringen får besluta om direktåtkomst även i annat fall.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om annat utlämnande av uppgifter.

11 §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter.

12 §

Gäller bevarande i arkiv.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2015.

7.2 Förslag till lag (201X:XXX) om ändring i äktenskapsbalken

16 kap.

1 §

En redaktionell ändring har gjorts med hänsyn till den föreslagna nya lagen. Att en ny lag införs behandlas i avsnitt 4.1.

Ikraftträdande

lagen träder i kraft den 1 januari 2015.

7.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap.

4 §

Paragrafen reglerar ändamål. Förslaget innefattar en ändring av punkt 8 samt två nya punkter, 11 och 12.

I punkten 8 tas bestämmelse om behandlingen av personuppgifter i verksamhet avseende bouppteckningar och dödsboanmälan bort eftersom denna verksamhet föreslås föras över till en ny lag. I stället förs in bestämmelser om elektronisk brottsanmälan.

Punkt 11 reglerar bestämmelser om uppgifter som behövs i rådgivande och förebyggande verksamhet.

Punkt 12 är tillagd för att möjliggöra sökning av vägledande avgöranden.

Frågorna behandlas i avsnitt 4.2.1 och 4.4.2-4.

2 kap.

3 §

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. I punkt 12 tas bestämmelse om behandlingen av personuppgifter i verksamhet avseende bouppteckningar och dödsboanmälan bort eftersom denna verksamhet föreslås föras över till en ny lag. I stället förs in uppgifter som behövs i rådgivande och förebyggande verksamhet.

Frågorna behandlas i avsnitt 4.2.1 och 4.4.3.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2015.

7.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

13 §

Paragrafen behandlar utlämnande av uppgifter till enskild på medium för automatiserad behandling.

Paragrafen får ett tredje stycke som behandlar ytterligare möjligheter till utlämnande av personuppgifter till enskild på medium för automatiserad behandling.

Frågan behandlas i avsnitt 4.4.1.

21 §

I paragrafen regleras att Riksarkivet får meddela vissa föreskrifter om gallring.

Riksarkivet får genom den föreslagna ändringen även meddela föreskrifter om att handlingar kan få bevaras under längre tid.

Frågan behandlas i avsnitt 4.4.5.

Ikraftträdande

Förordningen träder i kraft den 1 januari 2015.

7.5 Förslag till ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

Författningsrubriken ändras i enlighet med förslaget till författningsrubrik till en ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning.

Införande av en ny lag och följdändringar i förordningen behandlas i avsnitt 4.1. Att bestämmelser om bouppteckningar och dödsboanmälan förs in i den nya lagstiftningen behandlas i avsnitt 4.2.

1 §

Innehållet i den nuvarande paragrafen har i huvudsak flyttats till den föreslagna nya lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet avseende äktenskapsregistret och bouppteckning.

Det nu lämnade förslaget reglerar att förordningen innehåller kompletterande bestämmelser till lagen och att uttryck används med samma innebörd som i lagen.

2 §

Paragrafen behandlar att tingsrätter ska sända in vissa uppgifter till äktenskapsregistret.

Ändringen följer av att begreppet äktenskapsregistret inte används i den föreslagna regleringen.

3 §

Paragrafen behandlar att hovrätter och Högsta domstolen ska sända in vissa uppgifter till äktenskapsregistret.

Ändringen är ett förtydligande om till vilken myndighet domstolarna ska lämna uppgifter enligt paragrafen.

4 §

Paragrafen behandlar inom vilken tid en dom eller beslut ska skickas till äktenskapsregistret.

Ändringen följer av att begreppet äktenskapsregistret inte används i den föreslagna regleringen.

5 §

Paragrafen behandlar underrättelse om beslut om avvisning.

Ändringen följer av att begreppet äktenskapsregistret inte används i den föreslagna regleringen.

7 §

I paragrafen anges att äktenskapsregistret ska vara ordnat så att de uppgifter som antecknats i registret lätt kan återfinnas. Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom den bedöms vara onödig.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad äktenskapsregistret får innehålla.

Ett tillägg har gjorts som ger möjlighet att även registrera annan uppgift än de redan uppräknade för det fall verksamheten skulle kräva sådan registrering. Detta kan t.ex. gälla känsliga uppgifter som är nödvändiga för handläggningen av ärendet.

11 § Innehållet i nuvarande 11 § föreslås bli flyttad till den nya lagen och det föreslås att den nuvarande paragrafen upphör. En ny 11 § med ett innehåll som motsvarar 1 § förordningen (2011:976) införs.

11 a §

En ny paragraf med ett innehåll som motsvarar 2 § förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registerärenden införs. Bestämmelsen behandlar avgift för handläggning av en ansökan om registrering.

13 §

Paragrafen behandlar utlämnande till enskild på medium för automatiserad behandling och fastställande av avgift för utlämnande.

Skatteverket får besluta om utlämnande på medium för automatiserad behandling. Bestämmelsen om uttag av avgift flyttas till en ny 14 §.

14 §

En ny paragraf som behandlar rätt för Skatteverket att meddela verkställighetsföreskrifter och att Skatteverket ska samråda med Riksarkivet i frågor om bevarande eller gallring.

I paragrafen föreslås även en reglering avseende avgifter för utlämnande av uppgifter ur registret.

Ikraftträdande

Förordningen träder i kraft den 1 januari 2015.

Innehållet i förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden har förts in i denna förordning. Förordningen (2011:976) kan därför upphöra.

Bilaga 1, uppdraget

Uppdrag från regeringskansliet att se över vissa registerfrågor. Delfrågor i uppdraget som behandlas i denna promemoria har markerats med ett kantstreck.

Regeringsbeslut 2012-11-15
Finansdepartementet

Fi2012/4241 (delvis)

Uppdrag till Skatteverket att utreda vissa frågor om behandling av uppgifter i Skatteverkets verksamheter

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Skatteverket att, enligt de närmare instruktioner som anges nedan, utreda behovet av författningsändringar i de lagar och förordningar som reglerar Skatteverkets behandling av uppgifter i den brottsbekämpande verksamheten, beskattningsverksamheten, folkbokföring-verksamheten och verksamheten med det statliga personadressregistret SPAR.

Bakgrund

De författningar som reglerar behandlingen av uppgifter inom Skatteverkets verksamhetsområden tillkom för mer än tio år sedan. Såväl den tekniska utvecklingen i samhället som utvecklingen av lagstiftningen på området avseende personuppgiftsbehandling har lett till det finns behov av att överväga vissa ändringar i författningarna.

Närmare om uppdraget

Mot bakgrund av ikraftträdandet av den nya polisdatalagen (2010:361) ska Skatteverket utreda vilka författningsändringar som behövs i lagen (1999:90) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar och förordningen (1999:105) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar i syfte att underlätta ett modernt och effektivt brottsbekämpande arbete där hänsyn tas till den personliga integriteten för de registrerade. Detta gäller särskilt inom underrättelseverksamheten. Skatteverket ska också analysera verkets behov av att kunna behandla personuppgifter inom den brottsbekämpande verksamheten på grund av internationella förpliktelser.

I fråga om lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska Skatteverket överväga om verksamheterna med bouppteckningar, dödsboanmälningar och fastighetstaxering ska lyftas ut ur beskattningsdatabasen och om behandlingen av uppgifter i dessa verksamhetsområden i stället ska regleras särskilt. Vidare ska Skatteverket överväga ändringar i förordningens bestämmelser om gallring med anledning av de tekniska svårigheterna att skilja mellan vad som är en

handling och vad som är en uppgift i registerdelen av beskattningsdatabasen. Även de bestämmelser som reglerar vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen bör ses över. Slutligen ska Skatteverket överväga om ändringar bör göras i bestämmelserna om utlämnande till enskilda på medium för automatiserad behandling av uppgifter ur beskattningsdatabasen som dessa får ta del av, i de fall då Skatteverket finner bestämmelserna vara för begränsande i förhållande till samhällets behov.

I fråga om lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet och förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokförings-verksamhet ska Skatteverket ta fram underlag rörande de författningsförslag som Skatteverket finner föranleds av uppdraget att utveckla och effektivisera tillhandahållandet av folkbokföringsuppgifter i samhället fas 2, Skatteverkets slutrapport 2009-11-16 (Fi2009/7311). Vidare ska Skatteverket överväga om ändringar behöver göras i bestämmelserna om utlämnande till enskilda på medium för automatiserad behandling av uppgifter ur folkbokföringsdatabasen som dessa får ta del av, i de fall då Skatteverket finner bestämmelserna vara för begränsande i förhållande till samhällets behov.

Sedan den 1 januari 2009 är Skatteverket huvudman för det statliga personadressregistret SPAR. Behandlingen av personuppgifter i registret regleras i lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret och förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret. Skatteverket ska överväga vilka författningsändringar som behövs för att modernisera regleringen och uppnå en bättre överensstämmelse med regleringen om behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten.

Skatteverket ska under uppdragets gång hålla sig informerat om utvecklingen av de nya rättsakter om dataskydd som för närvarande förhandlas inom EU.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 1 mars 2014. Delrapporteringar får ske vid tidigare datum om Skatteverket bedömer det nödvändigt med hänsyn till behov av ikraftträdande. Rapporteringen ska innehålla motiverade författningsförslag och analys av de konsekvenser som förslagen föranleder, särskilt förslagens påverkan på personlig integritet.